

Ályktanir aðalfundar SSA 2017

Ályktanir byggða- og atvinnumálanefndar

Samningur um sóknaráætlun

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 ítrekar fyrri ályktanir um nauðsyn þess að ríkisvaldið leggi umtalsvert meira fé til samningsins frá öllum ráðuneytum sem koma að sóknaráætlun. Það er forsenda þess að markmið samningsins náist. Veruleg ástæða er til að hafa áhyggjur af afdrifum mennta- og menningarmála og því mikla faglega starfi sem unnið hefur verið í þessum málaflokki ef ekki verður bætt úr. Einnig er brýnt að hið opinbera mæti þeim umsýslukostnaði sem leiðir af kröfum ríkisins til landshlutanna.

Flutningskerfi raforku

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 krefst þess að Landsnet og Rarik styrki flutningskerfi raforku. Undanfarin ár hefur óstöðugleiki og skortur á orku háð atvinnuuppbyggingu og starfsemi fyrirtækja sem reiða sig á raforku á Austurlandi. Mikilvægur þáttur í atvinnuuppbyggingu hinna dreifðu byggða er aðgangur að þriggja fasa rafmagni.

Staða landbúnaðar á Austurlandi

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 lýsir þungum áhyggjum af ítrekaðri lækkun afurðaverðs til sauðfjárþænda sem leitt getur til búseturöskunar og jafnvel eyðingu byggðar á einhverjum svæðum. Vandséð er að önnur starfsemi taki við því mikilvæga hlutverki sem sauðfjarrækt gegnir við að tryggja búsetu í dreifbýli. Fundurinn skorar á stjórnvöld, afurðastöðvar, verslunina og aðra hagsmunaaðila að koma af ábyrgð að mótun framtíðarsýnar fyrir íslenskan landbúnað svo áfram verði blómleg byggð í sveitum landsins.

Sjávarútvegur

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 telur mikilvægt að stjórnvöld tryggi að sjávarútvegur, einn undirstöðuatvinnuvega Austurlands, búi við stöðugleika og skýra framtíðarsýn, landinu öllu til heilla. Þá er mikilvægt að gjaldtaka í sjávarútvegi sé með þeim hætti að hún komi ekki niður á minni útgerðum í þeim byggðarlögum sem eiga undir högg að sækja.

Sjókvíaldi

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 bendir á að fiskeldi getur orðið ein af burðarstöðum atvinnulífs á Austfjörðum, ekki síst í þeim byggðarkjörnum sem hafa átt undir högg að sækja. Fundurinn beinir því til hins opinbera að nauðsynlegt er að efla rannsóknir og eftirlit til að koma í veg fyrir að óafturkræfur skaði verði á lífríki sjávar og vatna.

Ferðapjónusta

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 hvetur stjórnvöld til að skýra línur um hvaða verkefni eru á ábyrgð ríkis og hver á ábyrgð sveitarfélaga. Ríkið þarf að tryggja sveitarfélögum fjármagn sem nauðsynlegt er til að sinna þeim verkefnum sem þeim er falið, t.a.m. markaðssetningu landshlutans, upplýsingaveitu fyrir ferðamenn og uppbyggingu innviða. Þá minnir fundurinn á mikilvægi þess að framfylgja stefnu stjórnvalda um dreifingu ferðamanna og opnun annarra fluggátta inn í landið.

Ályktanir allsherjar- og samstarfsnefndar

Stjórn hreindýraveiða

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 leggur áherslu á mikilvægi rannsókna á hreindýrastofninum á vegum Náttúrustofu Austurlands til að tryggja traustan grunn að stjórn hreindýraveiða. Hreindýr eru auðlind sem fyrirfinnst aðeins á Austurlandi og því telur fundurinn eðlilegt að umsýsla og stjórnun sé staðsett í landshlutanum. Fundurinn skorar á fjárveitingavaldið að hverfa frá fyrirhuguðum samdrætti í grunnfjárveitingum til náttúrustofa sem birtist í fjárlagafrumvarpi ársins 2018.

Málefni aldraðra

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 skorar á ráðherra velferðarmála að vinna náið með sveitarfélögum að skipulagi þjónustu við aldraða. Málefni aldraðra verða sífellt umfangsmeiri, öldruðum fer fjölgandi og er umsjón þess málaflokks að mörgu leyti best komin í höndum sveitarfélaganna, að því gefnu að honum fylgi nægt fé. Hér er um mikilvæga nærþjónustu að ræða, mikil skörun er í núverandi þjónustu og mikilvægt að samfella sé í henni á vegum ríkis og sveitarfélaga. Grundvallaratriði er að ábyrgð hlutaðeigandi sé skýr, nægt fjármagn fylgi verkefninu og kröfur um þjónustu séu kostnaðarmetnar fyrirfram.

Jafnframt skorar fundurinn á stjórnvöld og Samband íslenskra sveitarfélaga að vinna að eflingu þjónustu sem veitt er í heimahúsum með samhæfingu félagsþjónustu og heimahjúkrunar auk dagþjónustu og að fjármagn verði tryggt til verkefnisins.

Aðgengi að geðheilbrigðisþjónustu

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 skorar á heilbrigðisyfirvöld að axla ábyrgð í geðheilbrigðismálum, þau setji sér enn skýrari stefnu og tryggi gott aðgengi að úrræðum sem er réttur íbúa hinna dreifðu byggða og á ábyrgð hins opinbera. Brýnt er að bæta aðgengi að geðheilbrigðisþjónustu en hvorki er til staðar göngudeild geðdeildar né eru fastir starfandi geðlæknar á Austurlandi. Á þetta jafnt við í málefnum barna og fullorðinna.

Verkaskipting heilbrigðiseftirlits sveitarfélaga og eftirlitsstofnana á vegum ríkisins

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 skorar á ríkisvaldið að marka þá stefnu að Umhverfisstofnun og Matvælastofnun verði breytt í stjórnsýslustofnanir og dregið úr eftirlitshlutverki þeirra. Heilbrigðiseftirliti verði falið sem mest af eftirlitsverkefnum á grunni reglugerða og leiðbeininga.

Heilbrigðisfulltrúar eru sérfræðingar í eftirliti og geta sinnt eftirlitsverkefnum í nærumhverfi sínu á hagkvæman hátt. Stjórnvöld þurfa að nýta betur mannauð og aðstöðu sem er til staðar í landshlutanum í stað þess að senda starfsmenn landshorna á milli með ærnum tilkostnaði frá miðlægum stofnunum. SSA mótmælir harðlega þessari meðferð fjármuna.

Efling heilbrigðisþjónustu

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 skorar á yfirvöld velferðar- og fjármála, Alþingi og ríkisstjórn Íslands að efla þá heilbrigðisþjónustu sem nú er veitt í landshlutanum og að bætt verði úr þar sem þjónusta er ekki viðunandi. Að þessu verður ríkisvaldið að koma með kröftugum hætti og styrkja og efla Umdæmissjúkrahús Austurlands, heilsugæsluna í landshlutanum og aðrar sjúkrastofnanir. Heilbrigðisþjónusta í nærumhverfi er einn mikilvægasti grunnþáttur í þjónustu við íbúa, ekki síst á jaðarsvæðum, þar sem samgöngur eru erfiðar og því verða stjórnvöld að taka tillit til þeirra staðhátta sem einkenna Austurland þegar framlög til heilbrigðismála eru ákveðin. Fundurinn varar sérstaklega við því að skert verði sú bráða-, sérfræði- og fæðingarþjónusta, sem nú er veitt á Umdæmissjúkrahúsi Austurlands enda er það eina sjúkrahúsið frá Akureyri að Selfossi sem veitir sólarhrings bráðaþjónustu og fæðingarþjónustu allan ársins hring. Fjölbreytt starfsemi sjúkrahússins þjónar allt að 12 þúsund íbúum á 16.000 ferkílómetra landsvæði, auk mikils fjölda innlendra og erlendra ferðamanna sem heimsækja Austurland á ári hverju. Þá hefur verið sýnt fram á að flutningur heilbrigðisþjónustu úr landshlutanum eykur kostnað allra skattgreiðenda. Þá ítrekar fundurinn fyrri kröfur um að hluti þyrlusveitar Landhelgisgæslunnar verði staðsettur á Egilsstaðaflugvelli, til að tryggja öryggi íbúa landshlutans.

Lögreglustjóraembættið á Austurlandi og embætti Sýslumannsins á Austurlandi

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 skorar á stjórnvöld að standa við fyrirheit um að efla hin nýju sýslumanns- og lögreglustjóraembætti með flutningi verkefna og tryggja þeim fjármagn til að sinna lögbundnu hlutverki sínu. Þar má nefna t.d. hálendisgæslu í þessum víðfeðma landshluta, þar sem umferð vex jafnt og þétt, sem og þjónustu embættanna t.d. varðandi opnunartíma og rekstur útibúa. Fundurinn skorar á stjórnvöld að bæta úr þessu hið fyrsta.

Aðalfundur SSA skorar á dómsmálaráðherra að sjá til þess að farið verði í byggingu lögreglustöðvar á Seyðisfirði og að þangað verði ráðnir lögreglumenn. Fundurinn minnir á að á Seyðisfirði er landamærastöð.

Tekjustofnar sveitarfélaga

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 telur mikilvægt að renna styrkari stoðum undir tekjustofna sveitarfélaga. Útgjöld þeirra hafa vaxið og verkefnum fjölgað, en tekjur ekki fylgt þeirri þróun. Mikilvægt er að sveitarfélög fái aukna hlutdeild í heildarskatttekjum samfélagsins. Því beinir fundurinn því til stjórnvalda og Sambands íslenskra sveitarfélaga að flýta vinnu við að styrkja almennan tekjugrundvöll sveitarfélaga svo þau geti sinnt lögbundnu þjónustuhlutverki sínu. Þá njóti sveitarfélög tekna af nýtingu náttúruauðlinda, meðal

annars með hlutdeild í veiðigjöldum og skatttekjum af orkuframleiðslu og dreifingu raforku.

Stjórnsýsluleg staða landshlutasamtaka sveitarfélaga

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 ítrekar þá afstöðu sína að stjórnsýsluleg staða landshlutasamtaka sveitarfélaga verði skýrð með afgerandi hætti. Ljóst er að auknum verkefnum, sem landshlutasamtökunum hefur verið falið að sinna, fylgir mikil ábyrgð og því er nauðsynlegt að þessi staða sé skýr.

Byggðatenging skattkerfisins

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 hvetur ríkisvaldið til að hefja vinnu við að aðlaga skattkerfið með byggðapróun í huga. Horft verði til sambærilegs fyrirkomulags erlendis t.d. í Noregi þar sem tekið er tillit til fjarlægða og þjónustustigs byggðanna.

Málefni einstaklinga með heilabilun.

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 skorar á stjórnvöld og Samband íslenskra sveitarfélaga að vanda vel til verka við gerð heildstæðrar stefnu í málefnum einstaklinga með heilabilun. Þjónusta í héraði er mikilvæg því mikið álag getur verið á einstakling með heilabilun að þurfa að sækja greiningu og ráðgjöf um langan veg.

Heilbrigðis- og velferðarþjónusta innan fjórðungs, samþætting og samvinna ríkis og sveitarfélaga.

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 beinir því til stjórnar að hún fjalli um hvaða leiðir minni sveitarfélög hafa til að samræma störf eða til að uppfylla kröfur sem gerðar eru til þeirra um þjónstu til einstaklinga með ýmis konar skerðingar og þörf fyrir aukna heimaþjónustu. Efla þarf verulega þjónustu sem veitt er í heimahúsum með aukinni þjónustu félagsþjónustunnar sem og heimahjúkrunar auk dagþjónustu. Ræða þarf opinskátt um þann mismun sem er að verða á milli sveitarfélaga hér á Austurlandi þar sem minni sveitarfélög virðast mörg hver verr í stakk búin til að takast á við þessar skyldur og leita þarf sérstakra leiða til að hægt sé að mæta þessum þörfum en á sama tíma stuðla að því að einstaklingar geti til æviloka búið í sínu sveitarfélagi.

Húsnæðismál

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 skorar á stjórnvöld að undirbúa aðgerðir í húsnæðismálum sem henta landsbyggðunum betur en þær sem felast í núverandi húsnæðislöggjöf og nýtast eingöngu suðvesturhorni landsins. Aðgerðirnar þurfa að vera sveigjanlegar og til þess fallnar að greiða fyrir uppbyggingu íbúðarhúsnæðis í þeim landshlutum sem búa við skekktar forsendur vegna byggingarkostnaðar, markaðsverðs og fjármögnunar.

Stjórnunarfyrirkomulag SSA og samstarf við Austurbrú

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 leggur til að skipuð verði millipinganefnd sem starfi milli aðalfunda til að móta tillögur um stjórnunarfyrirkomulag SSA og samstarf við Austurbrú. Á milli þessara funda mun verða ráðinn verkefnastjóri tímabundið fyrir SSA sem sinna mun starfsemi samtakanna í samráði við formann SSA sem jafnframt mun hér eftir sem hingað til verða málsvari SSA á vettvangi sveitarstjórnarmála. Þá felur aðalfundurinn stjórn SSA að ganga frá heildstæðum samningi við Austurbrú í stað þeirra tveggja sem greitt er eftir í dag, með starfslýsingum og skilgreiningum á verkefnum. Farið verði yfir samþykktir og þær samræmdar. Niðurstaða millipinganefndar verður lögð fyrir stjórn í mars og síðan fyrir aðalfund 2018 til afgreiðslu.

Opinber þjónusta

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 felur stjórn SSA að leggja fyrir aðalfund SSA 2018 áætlun um hvernig opinberri þjónustu verði best fyrir komið í ljósi staðsetningar og þarfa, auk áhrifa á búsetu og byggðapróun.

Ályktanir mennta- og menningarmálanefndar

Menningarmiðstöðvar

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 ítrekar mikilvægi þess að tryggja að fjármagni verði veitt til menningarmiðstöðva á Austurlandi, lykilstofnana í austfirsku menningarlífi. Óviðunandi er að fjársveldi standi starfi þeirra og framþróun fyrir þrifum og að stöðug óvissa ríki um rekstrarforsendur. Jafnframt er lögð áhersla á að samstarf við þjóðmenningarstofnanir verði þróað áfram og eftl.

Varðveisla menningarminja

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 hvetur ríki og sveitarfélög til þess að huga betur að menningarverðmætum í héraði og tryggja sem best að mikilvægum menningarminjum verði ekki raskað. Menningartengd ferðaþjónusta er mjög vaxandi í landshlutanum, fornleifaskráning og varðveisla menningarminja eru mjög þýðingarmiklir þættir í uppbyggingu þessarar vaxandi atvinnugreinar sem og því að tryggja að sögulegar heimildir glatist ekki. Mörg tækifæri felast í nýjum lögum um verndarsvæði í byggð, brýnt er að tryggt verði nægt fjármagn til þessa málaflokks.

Starfsemi RÚV á Austurlandi

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 skorar á RÚV ehf. að tryggja öfluga fréttamiðlun frá Austurlandi. Þrátt fyrir yfirlýsingar um eflingu þjónustu á Austurlandi, hefur raunin orðið önnur. Styrkja þarf öfluga fréttapjónustu og dagskrárgerð í landshlutanum og bæta við fullu stöðugildi starfsmanns. Með því að verða við þessu bætir RÚV að hluta til fyrir þann skaða er lokun svæðisútvarps á sínum tíma olli en kemur þó ekki í þess stað. Því er lögð á það áhersla að samhliða þessu verði unnið að því að koma á svæðisfréttum hvort heldur í útvarpi eða sjónvarpi sem fyrst.

Menntun á framhaldsskólastigi

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 lýsir áhyggjum af stöðu framhaldsskóla á Austurlandi. Fundurinn leggur áherslu á að skólarnir fái tækifæri til að þróa sína starfsemi til að mæta þeim áskorunum sem fylgja styttingu framhaldsskólans s.s. með þróun Fjarmentaskólans og samstarfi við framhaldsfræðsluna. Mikilvægt er að á Austurlandi bjóðist fjölbreytt nám sem stenst samanburð við það besta sem gerist og stofnunum fjórðungsins verði gert kleift að vinna saman að mótun þjónustu í samræmi við menntunarþarfir íbúa á Austurlandi. Þá er ekki síður mikilvægt að á Austurlandi sé boðið upp á nám sem tengist þeim fjölbreyttu möguleikum sem svæðið býður upp á. Sérstaklega er brýnt að sem fyrst verði lokið við endurskoðun námskrár verknáms og að til hliðsjónar verði haft þjóðhagslegt mikilvægi þess.

Háskólamenntun og rannsóknir

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 ítrekar fyrri ályktanir um að verulega hallar á Austurland í háskóla- og rannsóknastarfsemi á vegum ríkisins. Þetta er algjörlega óviðunandi og fundurinn krefst þess að aðstaða Austurlands verði sambærileg við það sem gerist í öðrum landshlutum. Fjarlægðir milli byggðakjarna og erfiðar samgöngur kalla á dreifða þjónustu. Hlutfall háskólamenntaðra á Austurlandi er töluvert undir landsmeðaltali. Það er því ekkert sem rökstyður að Austurland þurfi minna fé til þessara mála en aðrir landshlutar heldur þvert á móti (samanber upplýsingar í skýrslu Þórodds Bjarnasonar og Jóns Þorvalds Heiðarssonar, Stjórnmal & stjórnsýsla 1. tbl. 9. árg. 2013). Skorað er á stjórnvöld að auka hlut Austurlands í háskóla- og rannsóknastarfsemi á vegum hins opinbera t.d. með því að fjölga opinberum rannsóknatengdum störfum á svæðinu m.a. með samstarfi við Austurbrú og háskólana.

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 hvetur einnig til þess að unnið verði áfram að uppbyggingu háskólaaseturs fyrir Austurland í samstarfi sveitarfélaga og atvinnulífs á svæðinu, stjórnvalda og háskólasamfélagsins.

Fjarnám á háskólastigi

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 skorar á ríkisvaldið að sjá til þess að fyrsta gráða á háskólastigi sé skilgreind sem grunnþjónusta. Einnig er skorað á háskólastigið að móta sér skýrari stefnu varðandi fjarnám og fjölga þeim námsleiðum sem í boði eru s.s. í grunnnámi og endurmenntun á háskólastigi. Skipulagi þess verði þannig háttað að það sé raunhæfur kostur fyrir nemendur. Nemendur nýta sér í síaukunum mæli möguleika til að stunda fjarnám í heimabyggð og fundurinn skorar því á ríkisvaldið að veita auknum fjármunum til Austurbrúar til að tryggja aðstöðu og stuðning við þessa nemendur til að auðvelda þeim að sækja nám hér á landi og erlendis.

Framhaldsfræðsla

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 skorar á stjórnvöld að auka möguleika fólks á vinnumarkaði til að sækja sér endurmenntun heima í

héraði. Nauðsynlegt er að grunnfjárveiting til framhaldsfræðslunnar hjá Austurbrú tryggji að til staðar sé dreifð þjónusta og nám í samræmi við þarfir íbúa um allt Austurland. Þá er áriðandi að reglur um fjárveitingar til íslenskukennslu fyrir innflytjendur taki mið af landfræðilegum aðstæðum og ólíkum þörfum byggðarlaga. Vakin er athygli á þeirri staðreynd að reglur um lágmarkspátttökufjölda í námshópum er hamlandi fyrir þessa starfsemi á Austurlandi og veldur því að ekki er hægt að sinna henni sem skyldi.

Lýðháskóli

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 skorar á mennta- og menningarmálaráðherra að flýta vinnu við gerð frumvarps til almennrar löggjafar um lýðháskóla á Íslandi í samræmi við samþykktu þingsályktun Alþingis frá 2. júní 2016. Markmið löggjafarinnar verði eins og segir í tillögunni að gera lýðháskóla að viðurkenndum valkosti í menntun sem njóti lagalegrar umgjarðar og stuðnings hins opinbera. Á Seyðisfirði starfar lýðháskóli á listasviði, LungA skólinn, sem hóf starfsemi árið 2014 og er eini starfandi lýðháskóli landsins. Nauðsynlegt er að tryggja lagalega og fjárhagslega umgjörð starfseminnar og er skólinn tilbúinn að leggja sitt af mörkum svo að það megi verða í samvinnu við mennta- og menningarmálaráðuneytið.

Handverks- og hússtjórnarskólinn á Hallormsstað

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 fagnar því að Handverks- og hússtjórnarskólinn á Hallormsstað hefur fengið tækifæri til áframhaldandi þróunar náms í skólanum og til að laga það að námskrá framhaldsskóla. Námið er hagnýtt og nýtist sem undirstaða fyrir fjölbreytt nám í matvælagreinum, þjónustu og sköpun. Skorað er á mennta- og menningarmálaráðuneytið að taka regluverk gagnvart minni sérhæfðum skólaeiningum til endurskoðunar.

Stoðþjónusta leik- og grunnskóla

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 leggur áherslu á mikilvægi þess að stoðþjónusta leik- og grunnskóla á svæðinu verði eflað og beinir því til stjórnar Skólaskrifstofu Austurlands að taka málið til skoðunar í samráði við fulltrúa fræðslu- og félagsþjónustusviða sveitarfélaganna með það að markmiði að leitað verði leiða til að auka þau úrræði sem skólastofnunum, nemendum og forráðamönnum standa til boða.

Verk- og starfsnám á Austurlandi

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 lýsir yfir vilja til að leita eftir samstarfi við Samtök atvinnulífsins og mennta- og menningarmálaráðuneytið, um að Austurland verði tilraunaverkefni í uppbyggingu í verk- og starfsnámi. Samstarfi verði komið á í gengum Austurbrú, Verkmenntaskóla Austurlands, Menntaskólann á Egilsstöðum og Handverks- og hússtjórnarskólann á Hallormsstað. Tilgangur verkefnisins er að standa vörð um að auka fagmenntun í verk- og starfsnámi, sem og að koma á auknu framboði á lögbundnum styttri námsbrautum í starfsnámi. Nám sem hægt er að aðlaga að einstaklingnum sjálfum í tengslum við atvinnulíf og innviði Austurlands.

Ályktanir umhverfis- og samgöngunefndar

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 vekur athygli á að á síðustu árum hafa nýframkvæmdir og viðhald vega á Austurlandi verið í algjöru lágmarki. Tugir milljarða hafa farið í nýframkvæmdir á þessum árum og lítið af þeim fjármunum hefur ratað til Austurlands. Það er ólíðandi.

Fundurinn skorar á Alþingi að stórauka fé til framkvæmda í samgöngum, þannig að stefnt verði að því að hlutfall fjárveitinga til málaflokksins verði að lágmarki 2% af vergri landsframleiðslu. Enginn einn málaflokkur er jafn þýðingarmikill fyrir landshlutann, hvort heldur er með tilliti til byggðapróunar, öryggis- og atvinnumála, þ.m.t. ferðapjónustu, heilbrigðisþjónustu eða samkeppnisstöðu. Nauðsynlegt er að fjármögnun gildandi samgönguáætlunar sé tryggð þannig að landsmenn geti treyst því að eftir henni verði farið. Fundurinn skorar á stjórnvöld að við gerð næstu samgönguáætlunar verði gert stóráttak í samgöngumálum.

Jarðgangnagerð

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 ítrekar mikilvægi þess að tengja byggðir á Austurlandi með samgöngum til þess að rjúfa vetrareinangrun og efla framtíðarmöguleika svæðisins sem eins atvinnu- og þjónustusvæðis. Tryggja verður, á fjárlögum næsta árs, fjármagn til jarðgangna undir Fjarðarheiði á milli Fljótsdalshéraðs og Seyðisfjarðar, sem er forgangsverkefni í jarðgangnagerð á Austurlandi, enda aðstæður íbúa á Seyðisfirði slíkar á veturnum að ekki verður við það unað lengur. Þá þarf að ráðast í rannsóknir á öðrum gangnakostum, á milli Norðfjarðar og Seyðisfjarðar um Mjóafjörð.

Lögð er áhersla á að við gerð og uppsetningu samgönguáætlunar og gerð fjárlaga verði jarðgangnagerð og rannsóknir vegna þeirra fjármagnaðar með sérstökum hætti þannig að aðrar mikilvægar framkvæmdir í samgöngumálum landshlutans dragist ekki sökum fjárskorts.

Næstu verkefni í jarðgangnagerð á Austurlandi eru göng til að tengja annars vegar Borgarfjörð og hins vegar Vopnafjörð við miðsvæðið.

Þjónusta, nýframkvæmdir, umferðaröryggi og viðhald

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 telur það skipta höfuðmáli að vetrarþjónusta á öllum vegum landshlutans sé viðunandi og geri fólki kleift að sinna atvinnu, menntun og öðrum erindum innan svæðis án vandkvæða og með sem minnstri fyrirhöfn. Þá verður að tryggja sem best aðgengi, og þar með öryggi allra íbúa á svæðinu, að umdæmissjúkrahúsi og Egilsstaðaflugvelli.

Þá er ekki síður mikilvægt að staðið verði við þær nýframkvæmdir í landshlutanum sem undirbúnar hafa verið síðustu ár og áratugi og komnar voru á samgönguáætlun. Má þar nefna uppbyggingu heilsársvegar yfir Öxi, sem er forgangsverkefni, lagningu slitlags og endurbyggingu vega. Sérstaklega mikilvægt er að hraða lagningu bundins slitlags til Borgarfjarðar eystri. Á Austurlandi eru margir vegkaflar sem eru stórhættulegir, má þar nefna vegi um Suðurfirði og Hamarsfjörð, sem og í Breiðdal. Fagna ber framkvæmdum við lagningu nýs vegar fyrir botni Berufjarðar og nauðsynlegt er að staðið verði við áætlun um útboð vegabóta í botni Skriðdals 2018.

Í ljósi aukins umferðarþunga m.a. vegna ferðamanna, er óboðlegt að ekki sé gætt sérstaklega að umferðaröryggi, hvort heldur er við nýframkvæmdir eða viðhald samgöngumannvirkja. Malarvegir á borð við Upphéraðsveg um Fell, efri Jökuldal, Jökulsárhlið og um Hellisheiði sem og Hlíðarveg eru óboðlegir. Tryggja verður öryggi á vegaköflum inn og út úr landshlutanum, t.a.m. á milli Vopnafjarðar og Þórshafnar og Djúpavogs og Hornafjarðar.

Mikilvægt er að við gerð nýrrar samgönguáætlunar verði gerð áætlun um umferðaröryggi eftir ákveðnum viðmiðum líkt og gert er víða erlendis.

Setja verður byggingu nýrrar brúar yfir Lagarfljót við Egilsstaði í forgang framkvæmda við brúargerð á landinu og ráðast í átak til að fækka einbreiðum brúm í landshlutanum.

Almenningssamgöngur

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 lýsir yfir þungum áhyggjum af stöðu almenningssamgangna á Austurlandi. Ný lög um farþega- og farmflutninga eiga að tryggja lagalegt umboð til aksturs en óvíst er að þau tryggi möguleika landshlutasamtaka til reksturs almenningssamgangna.

Brýnt er að ráðuneyti samgöngu- og sveitarstjórnarmála axli ábyrgð á kostnaði vegna málaferla sem SSA stendur í vegna forsendubrests samnings og ógnar fjárhagslegum grundvelli Sambands sveitarfélaga á Austurlandi.

Austurland ljósleiðaravætt

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 ítrekar það sanngirnismál að allir íbúar landsins, hvort sem þeir búa í þéttbýli eða dreifbýli, eigi kost á ljósleiðaratengingu sem stenst nútímakröfur. Fjármunir til framkvæmda eru ekki í samræmi við þær áherslur, væntingar og markmið sem samþykkt hefur verið. Tryggja verður nauðsynlegt fjármagn til framkvæmdanna og horfa til byggðasjónarmiða við forgangsröðun þeirra. Þeirri leið að etja sveitarfélögum saman við úthlutun fjármuna er mótmælt. Það er hlutverk ríkisins að halda uppi grunnþjónustu í fjarskiptum. Stefnt skal að því að sveitarfélög á Austurlandi sameinist um gerð ljósleiðaraáætlunar fyrir landshlutann í tengslum við gerð svæðisskipulags.

Egilsstaðaflugvöllur – önnur fluggátt inn í landið

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 fagnar stofnun flugþróunarsjóðs til stuðnings flugrekstraraðilum sem hyggja á flug til áfangastaða utan stór-Reykjavíkursvæðis, mikilvægt er að áfram verði tryggt fjármagn til sjóðsins. Hið opinbera verður að sýna í verki vilja sinn til að opnaðar verði aðrar fluggáttir inn í landið með öflugum stuðningi. Sumarið 2016 var haldið uppi millilandaflugi á milli London og Egilsstaða og reynslan sýnir að Egilsstaðaflugvöllur stendur fyllilega undir slíkri starfsemi.

Aukin flugumferð til og frá Íslandi krefst þess að ríkisvaldið tryggi nægjanlegt fjármagn til uppbyggingar þannig að völlurinn standist kröfur um aukið þjónustustig, öryggi vegna hugsanlegra náttúruhamfara og hlutverk vallarins sem varaflugvallar. Sérstaklega þarf að horfa til framkvæmda við flughlöð og aðstöðu fyrir útgerð þyrlusveitar Landhelgisgæslunnar. Jafna verður aðstöðu flugrekstraraðila til kaupa á eldsneyti, hvar sem er á landinu. Áfram verði unnið af fullum þunga að

markaðssetningu Egilsstaðaflugvallar af hálfu hagsmunaaðila, s.s. fyrirtækja í ferðapjónustu, Isavia, ríkis og sveitarfélaga á Austurlandi.

Innanlandsflug

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 vekur athygli á mikilvægi innanlandsflugs fyrir landshlutann. Skilgreina verður innanlandsflug sem almenningssamgöngur þannig að flugfargjöld verði á viðráðanlegu verði og lækkuð um helming, svo íbúar landshlutanna geti nýtt sér þjónustuna. Verðlagning innanlandsflugs rýrir búsetukosti Austurlands. Horfa á til hinnar svokölluðu skosku leiðar við niðurgreiðslu hins opinbera á flugfargjöldum, mikilvægt er að ráðherraskipaður starfshópur um rekstur flugvalla innanlands skili álit sem fyrst. Áfram er lögð áhersla á áætlunarflug til Vopnafjarðar með tengiflugi við Akureyri og mikilvægt er að veita áfram nægjanlegu fjármagni til viðhaldsframkvæmda á Vopnafjarðarflugvelli.

Leita verður lausna til framtíðar um staðsetningu Reykjavíkurflugvallar í Vatnsmýrinni sem taki mið af þeirri staðreynd að stór hluti landsmanna þarf að sækja nauðsynlega þjónustu til höfuðborgarinnar með flugsamgöngum, m.a. heilbrigðisþjónustu. Hefja verður framkvæmdir við uppbyggingu samgöngumiðstöðvar við Reykjavíkurflugvöll til að tryggja samþættingu allra samgangna innanlands.

Hafnir

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 leggur áherslu á að haldið verði áfram að styrkja hafnarframkvæmdir í samræmi við 24. gr. hafnarlaga og tryggðar verði auknar fjárveitingar til Hafnabótasjóðs. Sérstök áhersla verði lögð á að treysta hlutverk ferjuhafnarinnar á Seyðisfirði sem landamæragáttar að áfangastaðnum Austurlandi.

Umhverfismál

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 ítrekar nauðsyn þess að aðildarsveitarfélögin hugi að sameiginlegum áherslum í umhverfismálum m.a. hvað varðar svæðisáætlun um meðferð úrgangs og friðlýsingu svæða sem til þess eru fallin. Brýnt er að ríkisvaldið leggi til mun meiri fjármuni til uppbyggingar á friðlýstum svæðum, þannig að sveitarfélög sjái sér í ríkari mæli hag í því að taka að sér umsjá og rekstur slíkra svæða. Samhliða friðlýsingu er mikilvægt að vinna verndar- og stjórnunaráætlanir fyrir slík svæði svo þau séu í stakk búin til að taka við auknum ferðamannastraumi og ágangi.

Brýnt er að endurskoðun reglugerðar um fráveitur og skólp ljúki sem allra fyrst. Teknar verði upp viðræður við ríkið á vettvangi Sambands sveitarfélaga um leiðir til að ljúka frágangi á fráveitum með fullnægjandi hætti, svo sem með því að fella niður virðisaukaskatt af fráveituframkvæmdum sveitarfélaga.

Fundurinn telur mikilvægt vegna aukinnar umferðar flutninga- og skemmtiferðaskipa í hafnir landsins að stjórnvöld flýti vinnu sem miðar að því að tryggja bestu mögulegu loftgæði í íslenskum höfnum og lögsögu.

Ofanflóðavarnir

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 ítrekar mikilvægi þess að ríkisvaldið heimili fjármögnun framkvæmda sem tengjast ofanflóðavörnum í samræmi við áætlanir Ofanflóðasjóðs og sveitarfélaga enda er fjármagn fyrir hendi í Ofanflóðasjóði. Sérstaklega er mikilvægt að haldið verði áfram með þá áfanga sem þegar eru á áætlun.

Skipulag haf- og strandsvæða

Aðalfundur SSA á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 leggur áherslu á að tryggja sveitarfélögum skipulagsvaldið fyrir strandsvæði.

Fundurinn gerir alvarlegar athugasemdir við frumvarp til laga um skipulag haf- og strandsvæða sem lagt var fram á vorþingi 2017. Þar er ekki skilið á milli skipulags hafsvæða annars vegar, sem vera eiga á hendi ríkisins og skipulags strandsvæða hins vegar, sem vera eiga á hendi sveitarfélaga. Í frumvarpinu er gert ráð fyrir að ráðherraskipuðum svæðisráðum verði falin ábyrgð á skipulagsgerð strandsvæða, í stað sveitarfélaganna sjálfra. Óásættanlegt er að einn af ráðherraskipuðum fulltrúum eigi að hafa neitunarvald en sveitarfélögin ekki, þrátt fyrir að hagsmunir þeirra séu hvað mestir þegar kemur að skipulagsáætlunum strandsvæða. Síðast en ekki síst ganga tillögurnar gegn þeirri meginreglu að efla skuli staðbundið vald og ákvarðanatöku með tilliti til almannahagsmuna og skynsamrar meðferðar opinberra fjármuna, þrátt fyrir þá staðreynd að skipulagsmál eru á meðal mikilvægustu kjarnaverkefna sveitarfélaga.

Stjórn vatnamála

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 skorar á ríkisvaldið að tryggja með öflugum fjárframlögum að unnt verði að halda áfram vinnu við innleiðingu laga um stjórn vatnamála og eftirfylgni alþjóðasamninga með hagsmuni náttúrunnar og atvinnulífs að leiðarljósi.

Refa- og minkaveiðar

Aðalfundur SSA haldinn á Breiðdalsvík 29. og 30. september 2017 skorar á ríkisvaldið að leggja aukið fjármagn til sveitarfélaga vegna nauðsynlegra refa- og minkaveiða. Kostnaður vegna veiðanna leggst mjög misþungt á sveitarfélög og oft fellur mikill kostnaður á fámenn en landstór sveitarfélög. Mikilvægt er að samræma greiðslur til veiðimanna innan landshlutans. Fundurinn telur að endurgreiðslur á virðisaukaskatti til sveitarfélaganna vegna veiðanna verði að koma til framkvæmda eigi síðar en um komandi áramót.